

РАЛФ ИНГЕРСОЛ: „СТРОГО ПОВЕРЉИВО“¹⁾

Књига америчког новинара Ралфа Ингерсола „Строго поверљиво“ има озбиљан војни интерес, јер говори о припремама за отварање Другог фронта и о операцијама америчке и енглеске армије на европском ратишту 1944—1945 године. Књига је утолико значајнија што говори о операцијама о којима се код нас мало зна, и што ју је писао очевидац, који је служио у оперативном одељењу команданта америчких оружаних снага у Западној Европи, генерала Бредли.

Књига почиње описима припрема за отварање Другог фронта. Писац даје неке политичке узроке због којих Други фронт није раније отворен. Он каже да је „упад преко Ламанша имао моћне противнике на најодговорнијим мјестима не само у Енглеској, него и у Америци“. Он износи да је главни противник отварања Другог фронта био Винстон Черчил. Черчилов план био је — отварање Другог фронта на Балкану. Варијанта о Балкану, каже Ингерсол, „тако далеко је одведа Енглеску, да је сам њен претседник владе, измислио једну обманљивачку фразу да би ту тежњу учинио популарном. Он је пустио крилатицу да је најнеприступачнији и најлакше бранљив планински ланац на континету „меки трбух Европе“. На тај начин писац на чињеничком материјалу демантује Черчила, Маршала и друге који су објашњавали отежање отварања Другог фронта „недостатком тонаже“. На том примјеру писац показује зависност англоамеричке војне стратегије од политике тих земаља.

Прелазећи на операције енглеске и америчке армије у Западној Европи, Ингерсол даје значајан материјал који може послужити за разумевање тих операција. Он износи многе појединости које дају извјесну слику о операцијама Англоамериканаца у Западној Европи, и које помажу у разумијевању и изучавању карактера тих операција. Из тих појединих описа може се видјети да фактички неуспјеси енглеске и америчке армије — које су имале огромну над-

моћност над њемачком армијом — не леже само у дволичној политици Англоамериканаца, него и у недовољном борбеном искуству и слабости енглеске и америчке армије и њиховог командовања.

Говорећи о њемачком „Атлантском беду“ и уопште о њемачкој одбрани у Западној Европи, Ингерсол признаје слабост те одбране. Он каже да су Енглези и Американци „пробили првим јуришним таласом слаби обруч препрека и утврђења и већ око подне првог дана нашли се неколико миља дубоко на копну“. Ту није било ударних трупа, већ само старијих људи, који су и сувише дуго провели у окупаторској војсци. Осим тога, Њемци су у својој војсци имали и сувише много не баш пријатељски расположених трупа, које су присилно покупили у војску са окупираних територија Источне Европе и даље каже: „Лок су с наше стране гинули здрави, млади Американци, њемачке жртве су били само стари инвалиди“.

Према томе и из књиге Ингерсола види се да је њемачка одбрана у Западној Европи била веома слаба и да су Англоамериканци имали све услове за брзу побједу. Што до те брзе побједи није дошло, један од разлога је слабост и дволичност англоамеричке политичке стратегије и претежан утицај реакционарних елемената типа Черчила и других, који су били присталице одуговлачења и спорих дејстава, како би се према њима ангажовало што мање, а према Совјетској армији што више њемачких снага и како би се Совјетској армији што више отежало сламање њемачке ратне машине. Слабост војно-стратешког руководства — слабост англоамеричке врховне команде, на челу са Ајзенхауером, природна је последица такве политичке стратегије. Ингерсол каже да штаб Ајзенхауера „није био оперативни штаб. Није томе био намењен, нити у ту сврху организован. Његов штаб био је створен са задатком да координира америчке ратне напоре, а не да води битке“.

Но то нијесу биле једине слабости англоамеричких армија. Из књиге Ингерсола

¹⁾ Библиотека „Тридесет дана“ — 1948 год.

могу се видети и друге њихове слабости — иако не сасвим јасно и одређено. Тако на пример, садејство међу родовима војске није увек организовано како треба. Авијација је често тукла сопствене трупе—од властите авијације погинуо је генерал-лајтнант Мак Неир. Слаба организација садејства — и још више неправилна употреба ваздухопловно-десантних јединица — била је узрок неуспјеха Холандске или „Маркет-Гарден“ операције. Неуспјех операције код Кана лежи, међу осталим, у слабом садејству између тенкова и осталих родова војске, тј. у масовној употреби тенкова у првој линији без подршке осталих родова.

Кад говори о операцијама енглеске армије Ингерсол је далеко објективнији и даје више чињеничког материјала, него кад говори о операцијама своје, америчке армије.

Тако се види да се енглески војници ни-су боназали на покривеном терену, да су се сјали непознатог терена.

Писац износи и озбиљне слабости енглеске и америчке армије у материјално-техничком обезбеђењу операција. Иако су Англоамериканци располагали са великим транспортном и огромним количинама материјалних средстава, они нијесу успјели—услед слабе организације материјално-техничког обезбеђења — да искористе отступања њемачке војске на границу Њемачке, у циљу брзог заузимања Сигфридове линије прије но што је посједну њемачке трупе.

Ингерсол износи неке слабости англо-америчке обавештајне службе. Иако је, по његовом мишљењу, њихова обавештајна служба била добро организована, она је ипак знатно подбацила у неким операцијама. Тако је енглеска обавештајна служба подбацила у Холандској операцији, а америчка за време наступања Њемаца у Арденима. Он даје — иако не потпуно — слику панике која је завладала код англоамеричког командовања за време наступања Њемаца у Арденима.

У књизи „Строго поверљиво“ јасно се види неслагање које је, у току цијелог рата, постојало између енглеског и америчког командовања. То неслагање ишло је тако далеко да је, понекад, имало веома негативан утицај на поједине операције.

Корисна страна књиге Ингерсола лежи и у томе што даје — иако не потпуно објективно и тачно — карактеристике појединих команданата америчке и енглеске ар-

мије, податке о раду штаба у коме је писац радио.

Писац даје податке и о техничкој моћи енглеске и америчке армије. Тако, на пример, он износи операције у којима су масовно учествовале ваздухопловно-десантне јединице, наводи њихове задатке и види се да је масовна употреба авијације и тенкова, као и моторизације армије уопште била највећа предност енглеске и америчке армије над њемачком армијом.

Но књига Ингерсола има и врло озбиљних недостатака. Њу пише амерички буржоаски новинар са америчке тачке гледишта и по мало у сензационалном духу.

Главни недостатак књиге је што писан политички уско посматра операције у којима је сам учествовао. Он прије свега не види, и неће да види, да је главну улогу у Другом свјетском рату одиграо Совјетска армија, која је носила главни терет рата и да су догађаји на западу били тек другоразредног значаја.

Он сувише прецењује тешкоће које су стајале пред Англоамериканцима. Говори да је опкољавање Рура „уништило Трећу Рајх“, упоређујући те побједи са побједама Наполеона.

Писац не види основне узроке који су довели до пада фашизма у Њемачкој, не гледа објективно на политику Совјетског Савеза, карактер фашизма, улогу борбе поробљених народа у општој борби против фашизма.

Опис појединих операција су слаби и невојнички, у њима нијесу обухваћени основни елементи и карактеристике.

Ингерсол је особито необјективан кад говори о операцијама америчке армије, настојећи да све те операције позитивно оцијени (то нарочито важи за опис наступања Њемаца у Арденима).

Тако и закључци Ингерсола на крају књиге имају све горње недостатке, у њима нема ширег политичког видика и перспективе. Он греш и у томе што даје водећу улогу у реакционарном свијету (антисовјетском) Енглеској, а не Америци.

Иако књига „Строго поверљиво“ има озбиљних недостатака, нарочито с политичке стране, она ипак даје прилично материјала који може корисно послужити за изучавање операција у Западној Европи. Због тога се препоручује да ову књигу прочитају сви наши официри, нарочито они који се ближе интересују за операције енглеске и америчке армије.